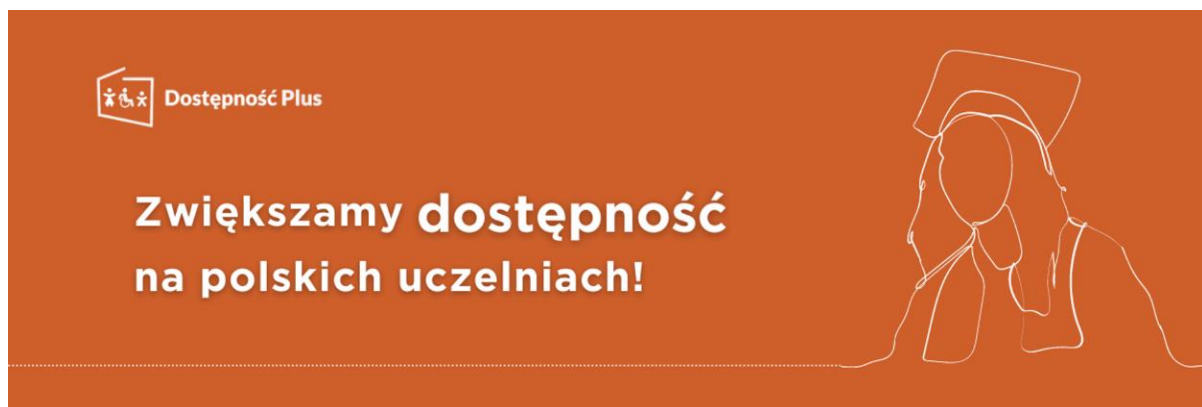

DOSTĘPNOŚĆ DLA OSÓB ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI

– materiały informacyjno-edukacyjne, cz.14

Dostępność na polskich uczelniach

Coraz więcej polskich uczelni jest przystosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Widoczny jest wzrost świadomości i wiedzy na temat tego, jakie rozwiązania są konieczne do zapewnienia możliwości studiowania osobom ze specjalnymi potrzebami. Przystosowania te są możliwe dzięki m.in. programom ukierunkowanym na wdrożenie odpowiednich rozwiązań, tj. „Uczelnia dostępna” oraz „Centrum wiedzy o dostępności”, realizowanych ze wsparciem Funduszy Europejskich w ramach Programu Wiedza Edukacja Rozwój. Inicjatywy te zostały uruchomione w odpowiedzi na wyzwania określone w rządowym programie „Dostępność Plus”.

Źródło: <https://www.gov.pl/web/ncbr/wzrasta-dostepnosc-uczelni>

W dwieście projektów o łącznej wartości 687,96 mln zł zaangażowała się większość uczelni działających w Polsce, uzyskując w sumie blisko 667 mln zł dofinansowania. Kwota ta znajduje konkretne przełożenie na wzrost dostępności na uczelniach biorących udział w wyżej wymienionych programach. Podjęte inicjatywy obejmowały wsparciem m.in. zmiany organizacyjne, a także podnoszenie świadomości i kompetencji kadry uczelni z zakresu

niepełnosprawności. Znaczna część działań została ukierunkowana na zapewnienie przez uczelnię dostępności komunikacyjnej, narzędzi informatycznych, administrowanych stron internetowych, procedur kształcenia w edukacji na poziomie wyższym, a także wprowadzenie do programów kształcenia modyfikacji zapewniających ich dostępność dla studentów z niepełnosprawnościami. Ważnym działaniem była

dbałość o dostępność architektoniczną.

Realizując projekty **uczelnie współpracowały z organizacjami pozarządowymi, podmiotami działającymi na rzecz likwidacji barier w dostępie do kształcenia na poziomie wyższym** lub **osobami z niepełnosprawnościami** zajmującymi się aktywnie tematyką dostępności.

Centrum Badań i Rozwoju poddało ocenie realizację konkursów „Uczelnia dostępna” oraz „Centrum wiedzy o dostępności. Pod koniec lipca 2022 roku ukazał się raport końcowy z tej ewaluacji, przeprowadzonej przez EGO S.C. oraz LB&E Sp. z o.o.

Program pn. „Uczelnia dostępna”

W ramach trzech edycji przedsięwzięcia dofinansowanie w wysokości blisko 652 mln zł otrzymało 196 uczelni (według stanu na koniec 2021 roku) – jest to ponad połowa szkół

wyższych w Polsce. Uczelnie mogły zgłosić projekty w jednej z trzech ścieżek – mini, midi lub maxi, a wszystko w zależności od stopnia zaawansowania działań na rzecz dostępności.

Najistotniejsze efekty:

- ✓ w zakresie procesu rekrutacji na studia – 38 proc. uczelnie posiada **stronę internetową** dla kandydatów zgodną **ze standardami WCAG** (Web Content Accessibility Guidelines),
- ✓ w zakresie procesu kształcenia – 47 proc. uczelnie umożliwiło korzystanie ze **wsparcia doradcy/konsultanta edukacyjnego** lub **asystenta dydaktycznego**,
- ✓ w zakresie struktury organizacyjnej i procedur – 64 proc. uczelnie powołało **stanowisko ds. dostępności**, np. pełnomocnika rektora ds. osób z niepełnosprawnościami,
- ✓ w zakresie podnoszenia kompetencji kadr – 98 proc. uczelnie podjęło się **realizacji szkoleń**, a 19 proc. z nich zakończyło już ten etap,
- ✓ w zakresie dostosowań architektonicznych – 20 proc. uczelnie **poprawiło oznaczenia korytarzy i pomieszczeń**, przy czym większe uczelnie istotnie rzadziej od mniejszych osiągnęły pełną dostępność architektoniczną.

Program pn. „Centrum wiedzy o dostępności”

Budżet na konkurs pn. „Centrum wiedzy o dostępności” wynosił 15,3 mln. Zł. W ramach programu chodziło o wypracowanie, we współpracy z przedsiębiorcami, wiedzy niezbędnej do dostosowania produktów czy usług, do oczekiwań odbiorców o szczególnych potrzebach. Uczelnie otrzymały dofinansowanie na utworzenie i funkcjonowanie **centrów wiedzy o dostępności jako jednostek wspierających stosowanie i upowszechnianie zasad projektowania uniwersalnego**. W pilotażowej edycji wyłoniono cztery projekty z obszarów:

- ✓ architektura, urbanistyka i budownictwo;
- ✓ transport i mobilność;
- ✓ cyfryzacja i komunikacja;
- ✓ design i przedmioty codziennego użytku.

Zbiór dobrych praktyk

Narodowe Centrum Badań i Rozwoju przygotowało zbiór dobrych praktyk i zasad, które mają za zadanie zwiększanie dostępności polskich uczelni. Najważniejsze z nich to:

- nawiązanie współpracy z organizacjami reprezentującymi środowisko osób z niepełnosprawnościami,
- przeprowadzenie badań wśród studentów i kadry naukowo-dydaktycznej oraz powołanie biura ds. osób z niepełnosprawnościami, oferującego zgłaszającym się studentom spójną diagnozę ich potrzeb oraz szeroki system wsparcia stosowny do tej diagnozy.

Przykładowe działania zwiększające dostępność na wybranych uczelniach krakowskich

Wyższa Szkoła Ekonomii i Informatyki w Krakowie - Projekt pn. „WSEI w Krakowie – uczelnia dostępna”, współfinansowany przez Unię Europejską ze środków EFS w ramach Programu Operacyjnego „Wiedza Edukacja Rozwój”, Oś priorytetowa nr 3 „Szkolnictwo wyższe dla gospodarki i rozwoju”. Celem projektu było opracowanie kompleksowego programu działań mających za zadanie likwidację barier w dostępie do kształcenia dla studentów z niepełnosprawnościami w Wyższej Szkole Ekonomii i Informatyki w Krakowie w okresie: 01.01.2021 – 31.12.2022. Kroki zmierzające do realizacji celu to:

- ✓ wsparcie zmian organizacyjnych na uczelni,
- ✓ wdrożenie racjonalnych dostosowań procesu dydaktycznego,

- ✓ wprowadzenie do strategii uczelni polityki zarządzania niepełnosprawnością,
- ✓ podnoszenie świadomości i kompetencji kadry uczelni z zakresu niepełnosprawności.

Politechnika Krakowska - w ramach projektów realizowanych w konkursach „Uczelnia dostępna” i „Centrum wiedzy o dostępności” na Politechnice Krakowskiej powstaje **hub dostępności**. Będzie to centrum praktycznej nauki dostępności w obszarze architektury, urbanistyki i budownictwa. Z jego zasobów będą mogli korzystać przede wszystkim nauczyciele akademicy i studenci, ale też pracodawcy, przedsiębiorcy czy urzędnicy. – *Wiedza o projektowaniu uniwersalnym powinna być rozpowszechniana nie tylko wśród projektantów. Promowanie społeczeństwa włączającego wszystkich obywateli oraz zapewniającego im pełną równość oraz możliwość uczestnictwa w życiu społecznym jest ważne dla wszystkich użytkowników przestrzeni* – podkreśla dr hab. inż. arch. Patrycja Haupt, prof. z Wydziału Architektury Politechniki Krakowskiej, kierownik projektu.

Akademia Wychowania Fizycznego im. Bronisława Czecha w Krakowie – Projekt pn. „AWF w Krakowie Uczelnia dla wszystkich”, współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, Program Operacyjny „Wiedza Edukacja Rozwój”. Głównym celem projektu jest przyspieszenie i realizacja niezbędnych procesów dostosowywania się uczelni na potrzeby osób z niepełnosprawnościami. Projekt realizowany był w okresie od 11.01.2021 do 31.10.2022 r. Obejmował szerokie formy wsparcia zgodne z założeniami ścieżki MINI. Podstawowe zadania to:

- ✓ dostosowanie aktów prawnych regulujących proces kształcenia na uczelni celem zwiększenia dostępności i ułatwień dla osób niepełnosprawnych,
- ✓ podnoszenie kompetencji i świadomości kadry uczelni,

- ✓ optymalizacja rozwiązań technologicznych wspierających dostępność uczelni dla osób niepełnosprawnych wraz z wyposażeniem sprzętowym dostosowanym do każdej zidentyfikowanej grupy niepełnosprawności,
- ✓ przystosowanie architektoniczne infrastruktury uczelni ułatwiające dostępność osobom niepełnosprawnym.

Źródła:

<https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/wzrasta-dostepnosc-polskich-uczelni>

<https://www.prawo.pl/oswiata/dostepnosc-uczelni-dla-osob-z-niepelnosprawnosciami-2022,516443.html>

<https://wsei.edu.pl/wsei-w-krakowie-uczelnia-dostepna/>

<https://www.awf.krakow.pl/o-nas/projekty-unijne/312-inne/projekty-unijne/uczelnia-dostepna/4246-awf-krakow-uczelnia-dla-wszystkich>

<http://hub.pk.edu.pl/>